

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието* (Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)	
Институция: Министерство на околната среда и водите	Нормативен акт: Проект на Постановление на Министерски съвет за приемане на Наредба за изискванията за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление
За включване в оперативната програма на Министерския съвет за периода: Първо полугодие на 2019г.	Дата: 19.11.2018 г.
Контакт за въпроси: Георги Михайлов Галя Йорданова	Телефон: 02 940 65 52 02 940 65 48
<p>1. Дефиниране на проблема:</p> <p>Наднормените нива на фини прахови частици (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}) са най-сериозният проблем на национално ниво от гледна точка постигане и поддържане на определеното от законодателството качество на атмосферния въздух. Общинските програми за качество на въздуха посочват като основен източник на замърсяването на атмосферния въздух битовото отопление. Значителният принос на битовото отопление се определя от масовото използване на твърди горива – съгласно националното преброяване от 2011г., по този начин се отопляват около 57% от населението. Изгарянето на твърди горива е основен източник на емисии на ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5} основно поради две причини – ниското качество на използваните горива и ниското технологично ниво на използваните горивни устройства.</p> <p>Емисиите на фини прахови частици имат директно въздействие върху човешкото здраве и околната среда. Според доклада за качество на въздуха в Европа на Европейската агенция по околна среда (ЕЕА, Air quality in Europe 2017 report), наднорменото замърсяване с ФПЧ_{2,5} е причина за преждевременната смърт на повече от 12 000 души в България. Съгласно същия доклад, в България се регистрират и едни от най-високите средногодишни концентрации на ФПЧ_{2,5}.</p> <p>За неспазване на нормите за ФПЧ₁₀ в атмосферния въздух, от страна на Европейската комисия бе заведена през 2010г. процедура по нарушение, която премина през септември 2015г. в съдебна фаза. През април 2017г. Съдът на Европейския Съюз постанови решението си по дело С-488/15, според което България не е спазила нормите за ФПЧ₁₀ на територията на цялата страна.</p> <p><i>1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.</i></p> <p>Както бе посочено по-горе, съгласно общинските програми за качество на въздуха, изгарянето на твърди горива за битово отопление в страната е основният източник на емисии на ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}. През 2016г., битовото отопление е източник на 56% от емисиите на ФПЧ₁₀ и 82% от емисиите на ФПЧ_{2,5}, съгласно разпределението на дела на емисиите на вредни вещества по основни групи източници от Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България.</p>	

Емисиите от битовото отопление през зимния период са причина за значителни превишения на нормите за качество на атмосферния въздух (КАВ) по показател ФПЧ₁₀. Данните от пунктовете за мониторинг на КАВ през последните години показват отчетлива разлика в броя на превишенията на този замърсител през летния и зимния период – броят на превишенията през зимния период е почти на порядък по-голям в сравнение с летния.

Законодателството определя основна отговорност на местните власти за поддържане на необходимото качество на въздуха, но анализът на резултатите от мониторинга показва, че прилаганите към момента мерки на местно ниво са недостатъчни, поради продължаващите проблеми с наднормено замърсяване по показател ФПЧ₁₀. За решаване на този проблем, който поражда негативни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, както и за изпълнението на решението на Съда на ЕС по дело С-488/15 и предотвратяване на възможността за налагане на финансови санкции на страната е необходимо предприемане на мерки на национално ниво.

Една от приложимите мерки на национално ниво е въвеждането на изисквания за качеството на твърдите горива (въглища и брикети), използвани за битово отопление от населението, в т.ч. определяне на орган за осъществяване на контролни функции по прилагането на тези изисквания и въвеждане на санкционен режим при констатирани нарушения. За целта е разработен проект на Закон за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ), в който е предвидено основание за приемане от Министерския съвет на Наредба за изисквания за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление.

Необходимостта от прилагането на тази мярка е обусловена от:

- Подобряване на качеството на атмосферния въздух и защита здравето на населението от вредното въздействие на наднорменото замърсяване на въздуха. Мярката присъства в почти всички общински програми, които местните власти изпълняват с цел намаляване на емисиите на ФПЧ и достигане на установените в законодателството норми;
- Предприемане на мерки на национално ниво за изпълнение на решение на Съда на ЕС по дело С-488/15. Предотвратяване на възможността за налагане на финансови санкции на страната при неизпълнение на решението на съда. Въвеждането на изисквания за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление е една от мерките, които България е поела като ангажимент за изпълнение пред Европейската комисия (ЕК), и напредъкът по нейното изпълнение се докладва периодично, в рамките на консултациите с ЕК. Неизпълнението на поетите ангажименти от страна на България във връзка с решение на Съда на ЕС по дело С-488/15 значително ще увеличи вероятността от налагане на финансови санкции на страната, които предвид характера и продължителността на нарушението вероятно ще бъдат значителни;
- Намаляване на емисиите на ФПЧ и серен диоксид, посредством използването на по-качествени твърди горива за битово отопление. Мярката ще бъде и в подкрепа на националните усилия за намаляване на емисиите на тези замърсители в съответствие със задълженията на страната съгласно Директивата за националните тавани за емисии (2016/2284/ЕС). В директивата са определени национални ангажименти за намаляване на емисиите на определени замърсители на въздуха (в т.ч. ФПЧ и серен диоксид) към 2020г. и 2030г., спрямо базовата 2005г., което трябва да допринесе за постигане на нива на качество на въздуха, които не пораждат значителни отрицателни въздействия и рискове за човешкото здраве и околната среда.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на

ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Съгласно законодателството на Република България (Закон за чистотата на атмосферния въздух), общинските власти (кметове и общински съвети) са компетентни по разработването и изпълнението на общински програми за качество на въздуха, в случаите, когато то е нарушено. Това са програми, в които е направен анализ на състоянието на проблема във всяка община с нарушено качество на въздуха, определени са източниците на замърсяване със съответния им принос, както и мерките, които трябва да бъдат изпълнени за постигане на определените от законодателството норми. Програмите трябва да посочват също източниците на финансиране и сроковете за изпълнението на отделните мерки.

Действащите общински програми за качество на въздуха като правило идентифицират като основен източник на замърсяване битовото отопление през зимния сезон. Значителният принос на битовото отопление идва от масовото използване на твърди горива, които поради социално-икономическия статус на голяма част от населението се явяват най-евтин източник на топлинна енергия. Това се потвърждава и от приетото в края на 2015г. Становище на Икономическият и социален съвет (ИСС) на Република България на тема „Мерки за преодоляване на енергийната бедност в България”. Ниската покупателна способност на доходите на българските домакинства поставя въпроса за несъразмерните цени на енергията. Независимо, че цената на електричеството у нас е най-ниска в ЕС, тя е пропорционално значително по-висока, отнесена към доходите. В Становището се посочват данни от изследване на Евростат (SILC) за доходите и условията на живот, които показват, че 40.1% от населението у нас е изложено на „риск от бедност и социално изключване“, при средно ниво от 24.4% за ЕС-28. Ниският размер на доходите определено има основно влияние при избора на източник на отопление. Наблюдава се тенденция домакинствата с ниски доходи да преминават към отопление с дърва и въглища, което е ясен измерител на енергийна деградация. Трябва да бъде отбелязано, че част от тези горива (въглища, брикети) са с ниско качество, което допринася допълнително за високи нива на емисии на фини прахови частици. Друга причина е използването на стари, неефективни и с високи нива на емисии горивни устройства.

До момента планираните и изпълнявани от местните власти мерки не са довели до постигане на необходимите резултати. Тези резултати могат да бъдат постигнати чрез промяна на горивната база – замяна на твърдите горива или използването на горива с по-добро качество, както и чрез замяна на използваните горивни устройства от населението. За целта е необходимо предприемането на мерки и действия на национално ниво, чието изпълнение да доведе до намаляване на емисиите от този сектор и да улесни общините в изпълнението на задължението им за постигане на необходимото качество на въздуха. Проектът на *Наредба за изискванията за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление* има за цел именно предприемане на мерки от гледна точка използването на по-качествени горива.

Трябва да бъде подчертано, че към момента в националната нормативна уредба не съществуват законодателни изисквания, които да регламентират качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление. Такива изисквания липсват и на европейско ниво (директиви, регламенти и др.), вероятно защото проблемът е специфичен за относително малко на брой държави-членки. Липсата на нормативна база затруднява общините в процеса на прилагане на мерки за постигане на необходимото качество на въздуха. С цел търсене на възможни решения и начини за тяхното въвеждане и прилагане, със заповед на министъра на околната среда и водите

е сформирана междуведомствена работна група (МРГ) с участието на широк кръг от заинтересовани ведомства, Националното сдружение на общините в Република България и работодателски организации. Предложението за въвеждане на изисквания за качеството на въглищата и брикетите, използвани за битово отопление е подкрепено от всички участници в рамките на тази работна група. Проучен е опитът на други ДЧ в областта. Полша е разработила, нотифицирала и е в процес на въвеждане на изисквания за въглищата за бита. Ирландия също е нотифицирала въвеждане на забрана на национално ниво за използването на битумни въглища за битово отопление и тяхната замяна с по-ниско емисионни такива. Като резултат от работата на МРГ е взето решение за разработването на ЗИД на ЗЧАВ и подзаконов нормативен акт към него – наредба за изискванията за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление, в която да залегнат изисквания за съдържание на сяра и пепел близки до полското законодателство.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт, или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт.

2. Цели:

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Чрез проекта на ЗИД на ЗЧАВ се създава правно основание за въвеждане на изисквания за качеството на твърдите горива (въглища и брикети), използвани за битово отопление, в т.ч. се определя орган за осъществяване на контролни функции по прилагането на тези изисквания и се въвежда санкционен режим при нарушаване на изискванията за качество. Предвидено е контролните функции да бъдат възложени на длъжностни лица, оправомощени от председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН). Агенцията е държавен надзорен орган, провеждащ националната политика в областта на контрола на качеството на течните горива. Опитът и знанията от дългогодишното прилагане на този контрол ще осигурят най-бързо, ефективно и качествено прилагане на новите контролни дейности.

Предвижда се проектът на Наредба за изискванията за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление, да бъде приет с Постановление на Министерския съвет. Чрез наредбата ще бъдат въведени норми за съдържанието на сяра (до 1% m/m) и пепел (до 12% m/m) във въглищата и брикетите, както и за едрина (за въглища 25-60 mm). Предвидени са изисквания за пакетиране и етикетирание на твърдите горива, оценяването и удостоверяването на съответствието на твърдите горива с изискванията за качество от лицата, които пускат твърди горива на пазара, както и условията, редът и начинът за контрол на качеството на твърдите горива.

Посочените по-горе изисквания за качество на въглищата и брикетите по отношение на съдържанието на сяра и пепел в тях ще предотврати употребата за битово отопление на онези от тях, които са с по-високи показатели. По този начин ще бъде постигнато намаление на емитираните в атмосферния въздух количества ФПЧ и серен диоксид, което ще допринесе за подобряване на качеството на атмосферния въздух и защита здравето на населението от вредното въздействие на наднорменото замърсяване на въздуха.

Поставените цели са включени в действащата стратегическа рамка:

- Национална програма за развитие: България 2020 с Тригодишен план за действие за изпълнението ѝ в периода 2018-2020г. Подприоритет 3.5; Област на въздействие – Подобряване качеството на атмосферния въздух на територията на страната, в т.ч. в големите градски центрове. Програмата е рамков стратегически документ, който обединява и съгласува провежданите политики, вкл. и тази за подобряване качеството на атмосферния въздух;

- Национална програма за реформи, актуализация 2018г. Мерки адресиращи националните цели по пакет „Климат - енергетика“ – Подобряване качеството на атмосферния въздух;

- Проект на Национална програма за качество на атмосферния въздух – програмата е в процес на разработване в рамките на споразумение, сключено между Министерството на околната среда и водите и Световна банка и е ратифицирано със Закон от Народното събрание (Обн. ДВ, бр. 101 от 20.12.2016г.). Трябва да бъде подчертано, че една от мерките, които са препоръчани в проекта на програмата за решаване на проблема със замърсяването от сектор „Битово отопление“ от консултантите на Световната банка, е именно въвеждането на изисквания за качеството на твърдите горива на национално ниво.

3. Идентифициране на заинтересованите страни:

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

Преки заинтересовани страни:

- министърът на околната среда и водите;
- министърът на икономиката;
- министърът на енергетиката;
- министърът на здравеопазването;
- председателят на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор;
- производители (14 концесии за добив на въглища) и вносители на твърди горива (въглища и брикети) за битово отопление;

Косвени заинтересовани страни:

- разпространители на твърди горива (въглища и брикети) за битово отопление;
- граждани – потребители на твърди горива (въглища и брикети) за битово отопление.

Забележка: „горивните устройства“ не са обект на разглеждане в проекта на наредбата и поради тази причина търговци на такива устройства не се явяват заинтересована страна.

4. Варианти на действие:

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта „Без действие“.

Вариант за действие 1 „Без действие“

При този вариант се изхожда от позицията, че проблемът с наднорменото замърсяване би се разрешил от само себе си. Това противоречи на данните от пунктовете за мониторинг на качеството на атмосферния въздух към Националната система за мониторинг на околната среда, които показват, че проблемът не може да се разреши без предприемането на мерки на местно и национално ниво.

Използването на твърди горива (въглища и брикети) за битово отопление с високо

съдържание на сяра и пепел ще продължи да има своя принос за регистриране на превишения на нормите за ФПЧ и серен диоксид през отоплителния сезон и няма да бъде защитено здравето на населението от вредното въздействие на тези замърсители на атмосферния въздух;

Няма да бъдат подпомогнати местните власти в усилията им да изпълняват мерки с цел намаляване на емисиите на ФПЧ и достигане на установените в законодателството норми;

Няма да бъде постигнато намаляване на емисиите на ФПЧ и серен диоксид, посредством използването на по-качествени твърди горива за битово отопление и няма да се осигури подкрепа на националните усилия за намаляване на емисиите на тези замърсители в съответствие със задълженията на страната съгласно Директивата за националните тавани за емисии (2016/2284/ЕС).

Няма да бъдат изпълнени ангажиментите по националните стратегически документи, посочени в точка 2.

Няма да бъде изпълнено Решение на Съда на ЕС по дело С-488/15 и е много вероятно да бъдат наложени финансови санкции на страната.

Вариант за действие 2 „Приемане на Наредба за изискванията за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление“

С приемането на Наредба за изискванията за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление се въвеждат:

- норми за съдържанието на сяра (до 1% m/m) и пепел (до 12% m/m) във въглищата и брикетите;
- едрина (за въглища 25-60 mm);
- методи за анализ на контролираните параметри;
- изисквания за пакетиране и етикетирание на твърдите горива;
- оценяване и удостоверяване на съответствието на твърдите горива с изискванията за качество от лицата, които пускат твърди горива на пазара;
- условията, редът и начинът за контрол на качеството на твърдите горива;

В законопроекта за изменение и допълнение на Закона за чистотата на атмосферния въздух са предвидени нови контролни функции на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор, във връзка с което към него има изготвена и одобрена финансова обосновка, в която са предвидени допълнителни финансови средства по бюджета на Министерството на икономиката, респективно по бюджета на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор. Така се гарантира, че ще бъде осигурен необходимия квалифициран персонал, както и съответната материална база, технически средства и необходимото оборудване за осъществяване на контролната дейност на твърдите горива (въглища и брикети). Законопроектът е одобрен от Министерския съвет с Решение №757 от 22 октомври 2018г.

Предвидено е контролът да се извършва чрез проверки на обекти, в които се осъществяват дейности по производство, пакетиране, съхранение и разпространение на твърдите горива, в това число продажбата на твърди горива за битово отопление в търговските обекти. В хода на тези проверки се предвижда да се проверява наличието и съдържанието на документите, които съпровождат всяка партида твърди горива. Друга част от контрола ще се осъществява посредством вземане и изпитване на проби в акредитирани лаборатории.

Допълнително е предвидено въвеждането на регистрационен режим на лицата, които разпространяват твърди горива, и обектите, в които се разпространяват твърди горива за битово отопление. Регистърът ще бъде създаден и поддържан от председателя на Държавна агенция за метрологичен и технически надзор.

Възможността за налагане на административни наказания на виновните лица и

налагането на принудителни административни мерки, включително определянето на размера на санкциите, е предвидена в законопроекта.

Проектът на наредбата преди внасянето за разглеждане от Министерски съвет следва да премине процедура по нотификация, във връзка с изпълнение на задълженията на Република България по ПМС №165/14.07.2004 г. за организацията и координацията на обмена на информация за технически регламенти и правила за услуги на информационното общество и за установяване на процедурите, свързани с прилагането на някои национални технически правила за продукти, законно предлагани на пазара на друга държава-членка, въвеждащо в националното законодателство изискванията на Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015г. установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

Забележка: трети „вариант на действие“, в който проблемът с качеството на въздуха да търси решение във вече съществуващата нормативна рамка, например в Закона за чистотата на атмосферния въздух или др., е неприложим, тъй като възприетият подход за въвеждане на контролната дейност е вече установен с приетия от Министерския съвет ЗИД на ЗЧАВ.

5. Негативни въздействия:

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

Вариант за действие 1 „Без действие“

Икономически негативни въздействия:

Няма да бъде изпълнено Решение на Съда на ЕС по дело C-488/15 и е много вероятно да бъдат наложени финансови санкции на страната.

Използването на твърди горива (въглища и брикети) за битово отопление с високо съдържание на сяра и пепел ще продължи да допринася за регистриране на превишения на нормите за ФПЧ и серен диоксид през отоплителния сезон и няма да бъде защитено здравето на населението от вредното въздействие на тези замърсители на атмосферния въздух. Преждевременната смъртност в България, загубата на работни дни и болничното лечение, които имат връзка с наднорменото замърсяване с ФПЧ_{2,5} (виж информацията в точка 1) имат определен негативен икономически ефект за страната.

Социални негативни въздействия:

Не са идентифицирани.

Екологични негативни въздействия:

Няма да бъде подоброено качеството на атмосферния въздух. Използването на твърди горива (въглища и брикети) за битово отопление с високо съдържание на сяра и пепел ще продължи да допринася за регистриране на превишения на нормите за ФПЧ и серен диоксид през отоплителния сезон;

Няма да бъде постигнато намаляване на емисиите на ФПЧ и серен диоксид, посредством използването на по-качествени твърди горива за битово отопление и няма да се осигури подкрепа на националните усилия за намаляване на емисиите на тези замърсители в съответствие със задълженията на страната съгласно Директивата за националните тавани за емисии (2016/2284/ЕС).

Други:

Не са идентифицирани.

Вариант за действие 2 „Приемане на Наредба за изискванията за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление“

Икономически негативни въздействия:

Съгласно информация от регистъра на действащите концесии за добив на подземни богатства, предоставени от Министерски съвет и контролирани от министъра на енергетиката (актуална към 24.07.2018г.), действаща концесия за добив на въглища имат 14 концесионера. Съгласно информация от НСИ за 2016г. от населението са потребени въглища от следните находища: Пернишки въглищен басейн, Бобовдолски въглищен басейн, находище „Станянци“, Пирински въглищен басейн и находище „Бели брег“. Допълнително за отопление са потребявани и брикети и вносни (руски и украински) въглища.

Общото количество въглища, продадено на физически лица за битови нужди през 2017г. по данни от Агенция „Митници“ е 440 450 t. Използвана е наличната информация от Агенция „Митници“ (защото въглищата са акцизна стока), както и защото информация за потреблението на въглища в домакинствата през 2017г. от НСИ ще е налична след 30 ноември 2018г. От посоченото количество въглища за 2017г. делът на вносните е 301 351 t, а останалите 139 099 t са български въглища и брикети. През 2016г., от „СЖС България“ ЕООД (SGS) за Министерството на околната среда и водите е изготвен доклад „Измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух при изгарянето на местни въглища и брикети в битови отоплителни уреди“. Докладът включва лабораторни анализи (в това число за съдържанието на сяра и пепел) на пет вида въглища от най-разпространените на пазара (български и вносни) и един вид брикети, предлагани на населението. Съгласно посочените в доклада резултати, осредненото съдържание на сяра в изследваните български въглища (пернишки, бобовдолски и „Станянци“) е 3.1%, а в брикетите е 3.6%. Изключение от това високо съдържание на сяра правят Пиринските въглища, които са с 0.58%. При вносните въглища (руски) стойността на този показател е 0.4%. За показателя съдържание на пепел в доклада са посочени следните стойности: български въглища – осреднено съдържание 19%, брикети – 18%, пирински въглища – 5.2% и вносни въглища – 8.6%.

Въвеждането на изисквания за качеството на въглищата и брикетите за битово отопление (съдържание на сяра до 1% и пепел до 12%) ще причини затруднение за повечето от местните производители на въглища и брикети, тъй като те ще трябва да отговарят на определените с наредбата параметри – съдържание на сяра и пепел. Съгласно посочените по-горе данни, от местните производители показателите се покриват единствено от въглищата от Пиринския басейн. Останалите въглища и брикетите няма да могат да бъдат пускани на пазара за битово отопление и тяхната квота вероятно ще бъде заета от вносни въглища. От друга страна местните въглища, които не отговарят на стандартите за битово отопление могат да бъдат реализирани за стопански и производствени цели (основно за изгаряне в топлоелектрически централи). В този смисъл, прилагането на мярката няма да доведе до значителни икономически негативни въздействия върху местните производители. В подкрепа на това са и данните от общия енергиен баланс за 2016 година (НСИ), според които

количеството на употребени въглища от електроцентрали и топлоцентрали възлиза на **4 897 000 тона нефтен еквивалент**, докато домакинствата са употребили въглища, **включително вносни, със само 144 000 тона нефтен еквивалент**, което представлява едва **3% дял в общото количество употребени въглища**.

Като се имат предвид представените по-горе статистически данни относно потреблението на въглищата, може да бъде направено обосновано предположение, че частта от тези 144 хил. тона нефтен еквивалент, които не отговарят на изискванията и са употребени от домакинствата е напълно възможно да бъдат реализирани в топлоелектрически централи (ТЕЦ). Следва да бъде отбелязано например, че основната функция на Пернишкия въглищен басейн и Бобовдолския въглищен басейн, както и на по-малките находища „Станянци“ и „Бели брег“ е да осигуряват суровина за съответните големи горивни инсталации, разположени в тези райони. В този смисъл въвеждането на изискванията не може да бъде разглеждано като евентуална причина за закриването на мините.

Социални негативни въздействия:

Както е посочено по-горе, прилагането на изискванията на наредбата ще ограничи пускането на пазара за битово отопление на местните въглища и брикети (с изключение на въглищата от Пиринския басейн) и тяхната квота вероятно ще бъде заета от вносни въглища. За оценка на социалния ефект от прилагането на тази мярка е използвана следната методология:

1. Използвани са данни за цени (лв/тон) и калоричност (kJ/kg) на основните видове въглища и брикети, които се продават опаковани в чували на пазара – черни (внос от Русия), кафяви (Пернишки басейн) и брикети (франко склада на производителя и от търговската мрежа);

2. Изчислена е цената на 1 MWh топлинна енергия, която би се отделила при изгаряне на 1 тон от горепосочените горива, без да се отчита коефициента на полезно действие на горивното устройство;

3. Получават се следните цени за различните горива:

- черни (внос от Русия) - 42.70 лв/MWh;
- кафяви (Пернишки басейн) - 48.00 лв/MWh;
- брикети (франко склада на производителя) – 39.99 лв/MWh;
- брикети (от търговската мрежа) - 57.94 лв/MWh.

Съпоставката на получените резултати категорично показва, че замената на въглища и брикети, неотговарящи на изискванията на наредбата, с черни (вносни) въглища няма да доведе до по-високи разходи за потребителите. Дори напротив, единствено брикетите, закупени от склада на производителя (което не е обичайната практика), са с по-ниска цена за единица топлинна енергия. Това се дължи на по-високата калоричност на вносните въглища в сравнение с тези от местно производство, съпоставена с техните цени.

По отношение на изискването въглищата за битово отопление да се продават само опаковани, не се очаква допълнително негативно въздействие върху населението, тъй като и в момента въглищата и брикетите основно се предлагат на пазара опаковани.

Екологични негативни въздействия:

Не са идентифицирани;

Други:

Не са идентифицирани.

6. Положителни въздействия:

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Вариант за действие 1 „Без действие“

При този вариант не са идентифицирани положителни въздействия.

Вариант за действие 2 „Приемане на Наредба за изискванията за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление“

Икономически положителни въздействия:

Въвеждането на изисквания за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление е една от мерките, които България е поела като ангажимент за изпълнение на Решение на Съда на ЕС по дело C-488/15 пред ЕК, и напредъкът по нейното изпълнение се докладва периодично. Приемането на наредбата е една от изпълнимите мерки, която ще допринесе за предотвратяване налагането на финансови санкции на страната. Трябва да бъде подчертано, както е посочено и по-горе, че предвид характера и продължителността на нарушението, предотвратяването на налагането на санкции на страната може да се разглежда като сериозно положително въздействие от икономическа гледна точка.

Социални положителни въздействия:

Въвеждането на изисквания за качество на въглищата и брикетите по отношение на съдържанието на сяра и пепел в тях ще предотврати употребата за битово отопление на онези от тях, които са с по-високи показатели. По този начин ще бъде постигнато намаление на емитираните в атмосферния въздух количества ФПЧ и серен диоксид, което ще допринесе за подобряване на качеството на атмосферния въздух и защита здравето на населението от вредното въздействие на наднорменото замърсяване на въздуха.

Има и друг, страничен положителен ефект, който не е маловажен – населението ще получава продукт с гарантирано качество, нещо, което липсва до този момент.

Екологични положителни въздействия:

Ще бъде постигнато намаляване на емисиите на ФПЧ и серен диоксид, посредством използването на по-качествени твърди горива за битово отопление, което ще осигури подкрепа на националните усилия за намаляване на емисиите на тези замърсители в съответствие със задълженията на страната съгласно Директивата за националните тавани за емисии (2016/2284/ЕС).

За да бъде оценено намаляването на емисиите в резултат на прилагането на наредбата е приложена следната методология:

1. За целите на изчисленията са използвани данни от доклада на SGS „Измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух при изгарянето на местни въглища и брикети в битови отоплителни уреди“. Общото количество въглища, продадено на физически лица за битови нужди през 2017г. е по данни от Агенция Митници и е 440 450 t (виж точка 5, Вариант на действие 2). Това количество е разпределено по видове въглища – черни, кафяви, лигнитни и брикети. За тези видове въглища и брикети са изчислени емисионни фактори въз основа на резултатите от горепосочения доклад. Въз основа на количествата от различните видове въглища и съответните емисионни фактори са изчислени емисиите на серен диоксид, ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}, които са както следва:

- Емисии на серен диоксид - 6322.1 t/y;
- Емисии на ФПЧ₁₀ - 386.9 t/y;
- Емисии на ФПЧ_{2,5} - 91.7 t/y.

2. Горепосоченият подход и данни са използвани за изчисляване на прогнозни количества на емисиите на серен диоксид, ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5} в резултат от прилагането на изискванията за качество на твърдите горива, определени в наредбата. В случая за целите на изчисленията са заменени количествата въглища и брикети, които не отговарят на новите изисквания, с такива които отговарят. Прогнозните емисии след промяната са както следва:

- Емисии на серен диоксид - 2851.2 t/y;
- Емисии на ФПЧ₁₀ - 324.7 t/y;
- Емисии на ФПЧ_{2,5} - 21.6 t/y.

3. След сравняване на количествата изчислени емисии на посочените замърсители преди и след прилагането на изискванията на наредбата са получени следните резултати:

- Намалени емисии на серен диоксид - 3 470.9 t/y;
- Намалени емисии на ФПЧ₁₀ - 62.1 t/y;
- Намалени емисии на ФПЧ_{2,5} - 70.0 t/y.

Намалените емисии на серен диоксид, ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5} в резултат от прилагането на наредбата ще допринесе за подобряване на качеството на атмосферния въздух (намаляване на регистрираните превишения на нормите на тези замърсители през отоплителния сезон) и ще бъде защитено здравето на населението от вредното въздействие на наднорменото замърсяване на въздуха. Относително малките стойности на намалението на емисиите не бива да подвеждат, защото в случая става дума за емисии в жилищните зони на населените места, където вредните вещества имат непосредствено въздействие както върху човешкото здраве, така и върху данните от измерванията;

Други:

Не са идентифицирани.

7. Потенциални рискове:

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

Не са идентифицирани възможни рискове от приемането на Наредба за изискванията за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

Ще се повиши (по отношение на определената в проекта на ЗИД на ЗЧАВ административна структура на ДАМТН, отговорна за прилагането на контрола на качеството на твърдите горива)

В законопроекта за изменение и допълнение на Закона за чистотата на атмосферния въздух са предвидени нови контролни функции на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор, във връзка с което към него има **изготвена и одобрена финансова обосновка**, в която са предвидени допълнителните финансови средства по бюджета на Министерството на икономиката, респективно по бюджета на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор. Така ще се осигури необходимия квалифициран персонал, както и съответната материална база, технически средства и необходимото оборудване за осъществяване на контролната дейност на твърдите горива (въглища и брикети). Законопроектът е одобрен от

Министерския съвет с Решение №757 от 22 октомври 2018г.

Ще се намали

Няма ефект

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

С проекта на наредбата се създава нов регулаторен режим и не се засягат съществуващи режими и услуги.

С приемането на Наредба за изискванията за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление се въвеждат:

- норми за съдържанието на сяра (до 1% m/m) и пепел (до 12% m/m) във въглищата и брикетите;
- едрина (за въглища 25-60 mm);
- методи за анализ на контролираните параметри;
- изисквания за пакетиране и етикетиране на твърдите горива;
- оценяване и удостоверяване на съответствието на твърдите горива с изискванията за качество от лицата, които пускат твърди горива на пазара;
- условията, редът и начинът за контрол на качеството на твърдите горива.

9. Създават ли се нови регистри?

Предвидено е създаване на нов регистър към ДАМТН в проекта на ЗИД на ЗЧАВ. В проекта на наредба ще се конкретизират обстоятелствата относно регистъра. В него ще се вписват лицата, които разпространяват твърди горива и обектите, в които се разпространяват твърди горива. Предвижда се в регистъра да се вписват лица, които:

1. са регистрирани по Търговския закон, съответно вписани в търговския регистър;
2. не са обявени в несъстоятелност или не се намират в производство за обявяване в несъстоятелност или в ликвидация;
3. са заплатили държавна такса в размер, определен в Тарифа № 11 за таксите, които се събират в системата на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор по Закона за държавните такси, приета с Постановление № 97 на Министерския съвет от 1999г.

В проекта на ЗИД на ЗЧАВ е предвидено новият регистър да бъде създаден и поддържан в съответствие със Закона за електронното управление. Въвеждането на регистъра се приема за необходимо във връзка с осъществяването на ефективен контрол на пазара. Доколкото става дума за нова, не извършвана до този момент контролна дейност, той ще улесни работата на контролния орган.

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

Актът засяга пряко МСП (по отношение на местните производители на въглища и брикети).

Въвеждането на изисквания за качеството на въглищата и брикетите за битово отопление (съдържание на сяра до 1% и пепел до 12%) ще затрудни онези от местните производители на въглища и брикети, чиято продукция не може да постигне определените с наредбата параметри – съдържание на сяра и пепел. Показателите за качество ще се покриват единствено от въглищата от Пиринския басейн. Останалите въглища и брикетите няма да могат да бъдат пускани на пазара за битово отопление и тяхната квота вероятно ще бъде заета от вносни въглища. От друга страна местните въглища, които не отговарят на стандартите за битово отопление могат да бъдат реализирани за стопански и производствени цели (основно за изгаряне в топлоелектрически централи). В този смисъл, прилагането на мярката няма да доведе до значителни икономически негативни въздействия върху местните производители. В подкрепа на това са и данните от общия енергиен баланс за 2016 година (НСИ), според които количеството на употребени въглища от електроцентрали и топлоцентрали

възлиза на **4 милиона и 897 хил. тона нефтен еквивалент**, докато домакинствата са употребили въглища, **включително вносни**, със само **144 хил. тона нефтен еквивалент**, което представлява **само 3%** дял в **общото количество употребени въглища**.

Като се имат предвид изложените по-горе статистически данни относно потреблението на въглищата може да бъде направено обосновано предположение, че частта от тези 144 хил. тона нефтен еквивалент, които не отговарят на изискванията и са употребени от домакинствата, е напълно възможно да бъдат реализирани в ТЕЦ. Както бе отбелязано по-горе, например, основната функция на Пернишки въглищен басейн и Бобовдолски въглищен басейн, както и на по-малките находища „Станянци“ и „Бели брег“ е да осигуряват суровина за съответните големи горивни инсталации, разположени в тези райони. В този смисъл въвеждането на изискванията не може да бъде разглеждано като евентуална причина за закриването на мините.

Актът не засяга МСП

Няма ефект

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

Да

Не

12. Обществени консултации:

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултацияни процедури.

Проектът на Постановление на Министерски съвет за приемане на Наредба за изискванията за качеството на твърдите горива, използвани за битово отопление, ще бъде публикуван на Интернет страницата на Министерство на околната среда и водите за обществено обсъждане, както и на Портала за обществени консултации, съгласно чл.26 от Закона за нормативните актове в определения от него срок.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Да

Не

Проектът на наредбата преди внасянето за разглеждане от Министерски съвет следва да премине процедура по нотификация, във връзка с изпълнение на задълженията на Република България по ПМС №165/14.07.2004г. (виж точка 4, Вариант на действие 2).

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Име и длъжност: Иван Ангелов, директор на дирекция „Опазване чистотата на въздуха и предотвратяване на замърсяването“

Дата: 19.11.2018г.

Подпис: